

mi o vsem, sem prišel do sklepa, da o tem rečeh ne vem nič manj od njega in da ne rabim nikogar, ki bi dajal potuho moji nevednosti.«⁴

Odlomek ni preprost, kakor tudi Pococurante ni preprost plemič, še manj aroganten *ignorant*. Prav narobe je res: iz njegovih odgovorov je jasno, da je prebral in pretaknil domala vse, kar naj bi v »mondnem okolju« kaj veljalo, nič ni pustil ob strani ali neprebrano, celo tisto ne, česar ni maral (navidez »obstranske« in »efemerne« detajle lahko kadar koli prikljče v spomin). S tem da je mogoče v njegovih odgovorih jasno zaznati racionalizacijo in agilno misel, njegova stališča (lahko bi rekli, da ima Pococurante *stališča* in ne operira z občimi ali zasebnimi *mnenji*), dobijo intelektualno validnost, ki nikakor ni enaka potrošnemu, krožčemu in povsod navzočemu mnenju (in s tem *nemišljenemu* pri delu). Kot taka se ta stališča tudi ne ujamejo s splošno razširjenim vrednostnim sistemom. Pococurante je razgledan, samosvoj in suveren mislec, nekakšen plemiški avtodidakt je – s svojo lastno in jasno pozicijo izjavljanja, redno preskušano v življenjski praksi (med drugim, kakor izvemo iz odlomka, tudi sodniški). Svoja stališča je – to je v Voltairovi naraciji implicitno – potemtakem oblikoval na neformalen in singularen način skozi lastne izkušnje in razmišljanja, pri čemer so mu bila izhodiščna formalna znanja in razmišljanja drugih le v posvetovalno pomoč, ne pa vnaprej odločilni vzorci za njegove poglede in sklepe. Pococurantejev *habitus*, če odmislimo ironični podton njegovega imena⁵ (ki pa ga njegove izjave deloma spodbijajo), je dobra izhodiščna ilustracija namena, ki ga imam v tem članku, ta pa je odstreti nekaj mehanizmov delovanja antiintelektualizma v razmerju do neformalno, zlasti še informalno pridobljenih znanj.⁶ Da bi to lah-

4 Navedeno po prevodu Primoža Viteza v knjigi Voltaire, 2009: 106–107.

5 Nedvomno pa je njegova dobra situiranost tudi pomembna. Zagotovljena eksistenčna podlaga je zagotovo eden od odločilnih predpogojev za avtonomnost in suverenost prijavni uporabi neformalno pridobljenih znanj.

6 UNESCOVA definicija neformalnega in informalnega izobraževanja zadeva tiste izobraževalne prakse, ki izhajajo iz zunajšolskega (*extra-scolaire*), tj. institucionalnega, in iz zunajdružinskega (*para-familiale*) okolja, čeprav naj bi te prakse kljub temu imele korektivno in kompenzatorično funkcijo v okvirju sinergije šolskih in družinskih znanj s temi drugimi znanji iz zunajšolskega in zunajdružinskega okolja (gl. Pain, 2000: 258–259). Sicer je osnovna UNESCOVA tipologija izobraževanja (odraslih) taka: 1. *formalno izobraževanje* (angl. *formal education*; fr. *éducation formelle*; it. *educazione formale*; nem. *formelle Bildung*; šp. *educación formal*) je institucionalno organizirana, regulirana in sistematizirana oblika pridobivanja znanja, ki jo običajno vodijo profesionalci na podlagi partikularnih, vnaprej izdelanih kurikulumov in ki privede do uradnih priznanj, akreditacij in certifikatov (diplom, spričeval ipd.); 2. *neformalno izobraževanje* (angl. *non-formal education*; fr. *éducation non formelle*; it. *educazione non-formale*; nem. *non-formelle Bildung*; šp. *educación no formal*) prelamlja s »tradicionalističnimi« izobraževalnimi metodami ali se vsaj oddaljuje od rigidnih modelov »tradicionalnih« šolskih znanj, četudi – včasih znotraj kurikula, včasih pa zunaj njega – nadaljuje z elaboriranjem in prenosom znanj. (Izraz »tradicionalno« se nanaša na šolske prakse, ki so izšle iz 19. stoletja; torej tu ne pomeni istega